

UOT: 531. 811.

**KOREYA VƏ AZƏRBAYCAN ARASINDA
DİL TƏDRİSİ VƏ MÜBADİLƏLƏRİN HAZIRKI VƏZİYYƏTİ**

Yanghee LEE

**Koreya Xarici Dillər Universiteti,
Türk-Azərbaycan araşdırmaları kafedrası, Chong Jin, OH
Fəlsəfə elmləri doktoru, professor
Hankuk Xarici Araşdırmalar Universiteti,
Türk-Azərbaycan Araşdırmaları kafedrası müdiri, Seul, Korea
Jin93@hufs.ac.kr
<https://orcid.org/0000-0002-8980-2688>**

Xülasə

Azərbaycan dilinin tədqiqinə dair araşdırmalar, əsasən, Koreya dili ilə türk dillərinin aqqlütinativlik xüsusiyyətləri aspektindən aparılıb. Lakin son zamanlar müxtəlif sahələrdə aparılan tədqiqatların əhatə dairəsi genişləniib. Bu məqalə Koreya və Azərbaycan dilləri arasında aparılan linqvistik müqayisəli tədqiqatlar haqqında deyil, dilin tədrisinin ümumi aspektində hər iki ölkənin mövcud vəziyyətini araşdıraraq Azərbaycan dili ilə əlaqədar Koreyada milli siyasət kimi həyata keçirilən dil tədrisi proqramının istifadəsi üçün üsulların təklif edilməsi ilə bağlıdır. Azərbaycan və Koreya arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci ildə qurulsa da Koreya ilə Azərbaycan arasında elm, təhsil, mədəni əlaqələrin genişlənməsi Cənubi Koreya prezidenti No Mu Hyonun 2006-cı ildə Azərbaycana səfərindən sonra daha geniş vüsət almışdır. 2007-ci ildə hər iki ölkədə səfirlik yaradıldı. O vaxtdan bəri iki ölkə arasında iqtisadi, sosial və mədəni mübadilələr durmadan artır. İnkişaf potensialı və mümkünlüyü olan ölkələrlə mübadilələrin genişləndirilməsi dilə tələbatın da artırılmasını və əməkdaşlıq sahəsində istedadlı insanların yetişdirilməsini tələb edir. Müvafiq olaraq, hər iki ölkədə dil, mədəniyyət və akademik sahələrə tələbatın daha da artacağı gözlənilir. Məqalədə Azərbaycan və Koreyada milli siyasət kimi həyata keçirilən dil tədrisi proqramının istifadəsi üçün üsullardan bəhs edilmiş, hər iki ölkədəki dil tədrisinin vəziyyəti, Azərbaycanda Koreya dilini və koreyaşünaslığı tədris edən müəssisələrin cari vəziyyəti, statistikasını, iki ölkə arasında təhsil sahəsində digər mübadilə və əməkdaşlıqlar tədqiqatına cəlb edilmişdir.

Açar sözlər: Azərbaycan, Koreya, milli siyasət, istedadlı insanların yetişdirilməsi, dil tədrisi proqramı, mübadilə, əməkdaşlıq.

**CURRENT POSITION OF LANGUAGE TEACHING AND INTERCHANGES BETWEEN
KOREA AND AZERBAIJAN**

Yanhee Lee

**Korean University of Foreign Languages,
Department of Turkish-Azerbaijani Researchs, Chong Jin, OH
Doctor of philosophy sciences, professor
Hankuk University of Foreign Studies, Seoul, Korea
Head of Turkic-Azerbaijani Researchs Department**

Summary

Researching on exploring the Azerbaijani language were carried out mainly from point of the agglutinative characteristics of Korean and Turkish languages. But recently the volumes of researches carrying out in various fields has expanded. This article is dedicated to non-comparative linguistic researchs between Korean and Azerbaijani, but rather the current situation of both countries in general aspect of language teaching and the proposal of methods for using the language teaching program, realizing as a national policy in Korea, regarding to the Azerbaijani language. Though diplomatic relations between Azerbaijan and Korea were established in 1992, influsing of scientific, educational and cultural ties between Korea and Azerbaijan has been widespread wider after visiting of South Korean President Roh Moo Hyo to Azerbaijan in 2006. Embassies were opened in both countries in 2007. Since then, economic, social and cultural changes between two countries had been so wider. Expanding changes with countries on developing potential and opportunities, increasing demand for the language and and requires the preparing of talented people in field of cooperation. Respectively, widely expected for increasing of language, culture and academic fields in both countries. It was discussed about the methods of using the language training program realizing as a national policy in Azerbaijan and Korea, the position of language teaching in both countries, the current

position of institutions teaching Korean and Korean Linguistics in Azerbaijan, their statistics, other educational changings between two countries and collaborations; in this article.

Key words: Azerbaijan, Korea, national policy, preparation of talented people, language training program, exchange, cooperation.

ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКОВ И ОБМЕНОВ МЕЖДУ КОРЕЕЙ И АЗЕРБАЙДЖАНОМ

Янхи Ли

Корейский университет иностранных языков,
Кафедра турецко-азербайджанских исследований, Чонг Джин, Огайо
Доктор философских наук, профессор
Университет иностранных языков Ханкук, Сеул, Корея
Заведующий отделом тюркско-азербайджанских исследований

Резюме

Исследования по изучению азербайджанского языка проводились в основном с точки зрения агглютинативных характеристик корейского и турецкого языков. Но в последнее время объем исследований, проводимых в различных областях, расширился. Эта статья посвящена не сравнительным лингвистическим исследованиям между корейским и азербайджанским языками, а скорее текущему положению обеих стран в общем аспекте преподавания языков и предложению методов использования программы обучения языкам, реализованной в качестве национальной политики в Корее в отношении азербайджанский язык. Хотя дипломатические отношения между Азербайджаном и Кореей были установлены в 1992 году, расширение научных, образовательных и культурных связей между Кореей и Азербайджаном получило более широкое распространение после визита президента Южной Кореи Но Му Хё в Азербайджан в 2006 году. В 2007 году в обеих странах были открыты посольства. С тех пор экономический, социальный и культурный обмен между двумя странами неуклонно растет. Расширение обменов со странами с потенциалом и возможностями развития требует увеличения спроса на язык и подготовки талантливых людей в сфере сотрудничества. Соответственно, спрос на язык, культуру и академические области, как ожидается, возрастет в обеих странах. В статье рассказывается о методах использования программы обучения языку, реализуемой в качестве национальной политики в Азербайджане и Корее, состоянии преподавания языков в обеих странах, текущей ситуации и статистике учреждений, обучающих корейскому языку и корееведению в Азербайджане, других обменах и сотрудничестве в сфере образования между двумя странами участвуют в исследованиях.

Ключевые слова: Азербайджан, Корея, национальная политика, подготовка талантливых людей, программа обучения языкам, обмен, сотрудничество.

Aktuallıq. Azərbaycan geosiyasi mövqeyinə görə strateji cəhətdən əhəmiyyətli ölkədir. Şimal-qərbi İran, Türkiyə və Rusiya ilə həmsərhəddir və bu ölkələrlə dil, mədəni və ictimai əlaqələri mövcuddur. Azərbaycan dili Ural-Altay dilləri ailəsinə mənsubdur və Cənub-Qərbi Oğuz dili kimi türk dili ilə linqvistik cəhətdən sıx bağlıdır. Ərəb, fars və rus dillərinin təsirlərini nəzərə alaraq bu dilin linqvistik xüsusiyyətlərini öyrənməyə ehtiyac var.

Annotasiya. Azərbaycan dilinin tədqiqinə dair araşdırmalar, əsasən, Koreya dili ilə türk dillərinin aqqlütinativlik xüsusiyyətləri aspektindən aparılıb. Lakin son zamanlar müxtəlif sahələrdə aparılan tədqiqatların əhatə dairəsi genişlənilib. Bu araşdırmada Koreya və Azərbaycan dilləri arasında aparılan linqvistik müqayisəli tədqiqatlar haqqında deyil, dilin tədrisinin ümumi aspektində hər iki ölkənin mövcud vəziyyətini araşdıraraq Azərbaycan dili ilə əlaqədar Koreyada milli siyasət kimi həyata keçirilən dil tədrisi proqramının istifadəsi üçün üsullar təklif edəcəm.

Metod. Məqalədə müqayisə, qarşılaşdırma metodları və müasir dilçilik üsulları tətbiq olunmuşdur.

Giriş. Hər iki ölkədə dil tədrisinin hazırkı vəziyyəti. Azərbaycan və Koreya arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci ildə qurulub. Cənubi Koreya prezidenti No Mu Hyonun 2006-cı ildə Azərbaycana səfərindən sonra 2007-ci ildə hər iki ölkədə səfirlik yaradıldı. O vaxtdan bəri iki ölkə arasında iqtisadi, sosial və mədəni mübadilələr durmadan artır. İnkişaf potensialı və mümkünlüyü olan ölkələrlə mübadilələrin genişləndirilməsi dil tələbatının da artırılmasını və əməkdaşlıq sahəsində

istedadlı insanların yetişdirilməsini tələb edir. Müvafiq olaraq, hər iki ölkədə dil, mədəniyyət və akademik sahələrə tələbatın daha da artacağı gözlənilir. Bu fəsilə Azərbaycan və Koreyada Azərbaycan dilinin cari vəziyyəti və Azərbaycanda Koreya dilinin tədrisinin cari vəziyyəti daxil olmaqla, hər iki ölkənin universitet və müəssisələrində aparılan dil tədrisi fonunda mübadilə və əməkdaşlığa nəzər salacam.

Koreya Fondunun statistik məlumatlarına görə, 107 ölkədə koreyaşünaslıq dərsləri təklif edən 1408 müəssisə və universitetlər var ki, bunlardan da bəziləri Koreya dövlətinin xaricdə açılmış müəssisələridir, bəziləri isə həmin ölkələrin universitetləridir. Onların arasında koreyaşünaslıq üzrə ən çox dil dərsləri olan ölkələr Yaponiya (377 universitet), Çin (276 universitet), Amerika(131 universitet), Rusiya, Tailand və Vyetnamdır. Koreya dilinin tədrisinə görə Azərbaycan İspaniya və Sinqapur kimi ölkələrlə birgə 28-ci yerdədir. Burada 6 müəssisədə Koreya dili tədris olunur. Azərbaycanda Koreya dili və koreyaşünaslıq təhsili təklif edən universitetlər aşağıda qeyd olunan Cədvəl 1-də verilmişdir. Azərbaycan Dillər Universiteti və Bakı Dövlət Universitetində fakültələr açılmış və tədris davam etməkdədir. Digər universitetlərdə Koreya dili və mədəniyyəti dərsləri keçilməkdədir. Bundan əlavə, 2018-ci ildən etibarən “Seconq” kursları açılmış və və son zamanlar Hallyunun təsiri ilə tələbələrin Koreya dilinə marağı artmışdır və bu səbəbdən Koreya dili öyrənənlərin sayı get-gedə artmaqdadır.

Cədvəl 1. Azərbaycanda Koreya dilini və koreyaşünaslığı tədris edən müəssisələrin cari vəziyyəti, statistikası

Sıra №	Azərbaycan universitetləri	Koreya dili ilə bağlı dərslərin cari vəziyyəti	
1	Azərbaycan Dillər Universiteti (Azerbaijan University of Languages)	Tərcümə və mədəniyyət fakültəsi	Koreya-Azərbaycan dili tərcümə ixtisası (bakalavr) Magistratura(1994)
		Koreya Tədqiqatları Kitabxanası (Koreyaşünaslıq ilə bağlı vəsaitlər, 1370 nüsxə)	
2	Bakı Dövlət Universiteti(Baku State University)	Şərqsünaslıq fakültəsi, Uzaq Şərq dilləri və ədəbiyyatı	Koreya dili və ədəbiyyatı(bakalavr, 2007)
		“Seconq” kursları	
3	Bakı Mühəndislik Universiteti(Baku Engineering University)	Digər ixtisaslar daxilində koreyaşünaslıq proqramı	Koreya dili
4	Xəzər Universiteti (Khazar University)	Humanitar və Sosial Elmlər fakültəsi, Dil və ədəbiyyat fakültəsi	Koreya dili - 1, 2
5	Azərbaycan Texnologiya Universiteti(Azerbaijan Technology University)	Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzi, Koreya Mərkəzi	Qida Elmləri və Texnologiyaları fakültəsi, Turizm bölməsi (ikinci dil kimi)
6	Naxçıvan Dövlət Universiteti(Nakhchivan State University)	Koreya Mərkəzi	Koreya dili – ilkin səviyyə, orta səviyyə Koreya mədəniyyəti

Koreya universitetlərində Azərbaycan dili Hankuk Xarici Dillər Universitetinin Türkiyə-Azərbaycan fakültəsində tədris olunur. Azərbaycan dili türk dilləri arasında Türkiyə türkcəsi ilə daha çox yaxındır və bu səbəbdən bakalavrdə türkdilləri qrupuna daxil olan digər dillərə nisbətən bu iki ölkənin dilinin mənimsədilməsi daha asan olur.

Türk dilləri və Koreya dili Altay dil ailəsinə mənsubdurlar və aqqlütinativ dillərdir. Bu ortaq xüsusiyyətlər Türk və Azərbaycan dilini öyrənənlərə dili asan və tez öyrənməyə imkan yaradan müsbət cəhətlərdəndir.

Cədvəl 2. Türk-Azərbaycan dili fakültəsi və Azərbaycan dilinin kurikulumu

Sıra №	Fənn	Semestr	Kredit
1	Yeni başlayanlar üçün Azərbaycan dili- 1 (Reading in Elementary Azeri 1)	2	2
2	Yeni başlayanlar üçün Azərbaycan dili- 2 (Reading in Elementary Azeri 2)	2	2
3	Azərbaycan dilində inşa(Azeri Composition)	2	2
4	Yeni başlayanlar üçün Azərbaycan dilində mətnin oxusu(Readings in Azeri Text)	2	2
5	Azərbaycan və Mərkəzi Asiyaşünaslıq	3	3
6	Türk regionunun mədəni məzmunları (Turkic Areas Cultural Contents)	2	2
7	Yeni başlayanlar üçün Azərbaycan dilində danışmaq - 1 (Elementary Azeri Conversation 1)	3	2
8	Yeni başlayanlar üçün Azərbaycan dilində danışmaq - 2 (Elementary Azeri Conversation 2)	3	2
9	Qafqazda iqtisadiyyat və enerji(Economy and Energy in Caucasus)	3	3
10	Türkiyə-Orta Asiya iqtisadiyyatına giriş	4	2

Türk-Azərbaycan dili fakültəsi Azərbaycanın dili, mədəniyyəti, siyasəti və iqtisadiyyatı kimi müxtəlif fənlərdən dərs almağa imkanyaradır. Eyni zamanda dil bacarıqlarının mənimsənilməsi ilə həmin regionu daha dərinə tədqiq edə bilmək üçün kurikulum tərtib olunub. Cədvəl 2-dən görüldüyü kimi, Azərbaycan dili dərsləri “Yeni başlayanlar üçün Türk dili dərsləri” bitdikdən sonra aşağı kurslarda dil bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi məqsədilə “Yeni başlayanlar üçün danışmaq və oxu qabiliyyətlərini formalaşdıran dərslər”, 3-cü və 4-cü kurslarda isə hər bir tələbənin fərdi maraq və qabiliyyətinə uyğun olaraq ixtisaslaşdırılmış sahələrdə istifadə edə bilmələri üçün “Regional dərslər” olaraq strukturlaşdırılıb.

İki ölkə arasında təhsil sahəsində digər mübadilə və əməkdaşlıqlar. Prezident No Mu Hyonun 2006-cı ildə Azərbaycana səfərindən sonra prezident İlham Əliyev 2007-ci ildə Koreyaya səfər edib. Bu zaman iki ölkə gəncləri arasında mübadilə və əməkdaşlıq məqsədilə Səhiyyə və Rifah Nazirliyi ilə Azərbaycanın Gənclər və İdman Nazirliyi arasında memorandum imzalanıb¹. 2008-ci ildən bəri hər iki ölkədən hər il 10 gənc qarşılıqlı səfərlər edirlər və bu səfərlər vasitəsilə digər ölkənin mədəniyyətini, adət-ənənələrini, incəsənətini və s. təcrübədən keçirərək öyrənirlər. Bunun vasitəsi ilə də hər iki ölkə bir-birlərini mədəni cəhətdən tanımağı daha da yaxşılaşdırmağa çalışır. Təxminən 10 gün davam edən proqram vasitəsilə Koreya və Azərbaycan gəncləri təcrübə mübadiləsi aparırlar və beynəlxalq bacarıqlarını inkişaf etdirirlər.

Aşağıda təqdim olunan Cədvəl 3-də Azərbaycan və Koreya universitetləri arasında imzalanmış müqavilələr vasitəsilə tələbə mübadiləsi kimi həyata keçirilən əməkdaşlığın cari vəziyyəti qısa şəkildə verilmişdir.

Bundan əlavə, ayrıca bir müqavilə bağlanmasa da, hər iki ölkə arasında sərbəst akademik mübadilə və ya xüsusi dəvət olunmuş nümayəndələrin məruzələri, tələbələrin ixtisasları ilə bağlı təcrübələri və təcrübə proqramları da həyata keçirilir.

¹ Ölkələr arasında gənclərin qarşılıqlı mübadiləsi layihəsi 1979-cu ildən həyata keçirilir. Gənclərin beynəlxalq mübadilə proqramı üzrə hal-hazırda 36 ölkə ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən gənclər qarşılıqlı səfərlər edirlər. Koreyalı gənclərin həmin ölkələrə səfər etmələri və təcrübə keçmələri, gənclərin fəaliyyətləri, yaşayış yeri, həmin ölkələrdəki önəmli müəssisələrə səfərlər və s. fəaliyyətlər mübadilə proqramında həyata keçirilir.

Cədvəl 3. Hər iki ölkənin universitetləri arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti²

Sıra №	Azərbaycan universitetləri	Koreya universitetləri
1	Azərbaycan Dillər Universiteti	Koreya Xarici Dillər Universiteti Busan Xarici Dillər Universiteti
2	Naxçıvan Dövlət Universiteti	Kyunqşunq Universiteti
3	Bakı Mühəndislik Universiteti	İnha Universiteti
4	Bakı Dövlət Universiteti	Koreya Xarici Dillər Universiteti, Koreya Politexnik Universiteti
5	Azərbaycan Texnologiya Universiteti	Koreya Politexnik Universiteti
6	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	Koreya Milli İncəsənət Universiteti
7	ADA Universiteti	Koreya Xarici Dillər Universiteti

Yerli universitetlərdə əcnəbi tələbələrin sayı 2003-cü ildən 2019-cu ilə qədər mütəmadi olaraq artsa da, son günlər koronavirus (COVID-19) pandemiyası səbəbindən bir qədər azalma müşahidə olunur.

Təhsil Nazirliyinin paylaşdığı statistikaya əsasən 2021-ci ilin aprel ayına olan məlumatlara görə, Koreya universitetlərinə 152 281 nəfər tələbə qəbul olunub. Onların arasında ən çox beynəlxalq tələbənin gəldiyi ölkələr Çin, Vyetnam, Özbəkistan, Monqolustan, Yaponiya və ABŞ-dir ki, bunlar da Asiyadan olan beynəlxalq tələbələrlə müqayisədə daha çoxdur. Azərbaycandan gələn tələbələrin ümumi sayı 84 nəfərdir ki, bunlar da Koreyadakı xarici tələbələrin 0,06%-ni təşkil edir. Cədvəl 4-də Koreyada təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin təhsil aldıkları sahələr üzrə əksini tapıb.

Aşağıdakı cədvəldə göstəriləyi kimi, azərbaycanlı tələbələr arasında bakalavr pilləsində təhsil alanların içərisində Mühəndislik ixtisası daha çox yer tutsa da, magistratura və doktorantura da daxil olmaqla nəzərdən keçirsək, ümumilikdə məlum olur ki, humanitar və sosial elmlər üzrə beynəlxalq tələbələrin nisbəti daha yüksəkdir.

Cədvəl 4. Koreyadakı azərbaycanlı tələbələrin təhsil aldıkları sahələr

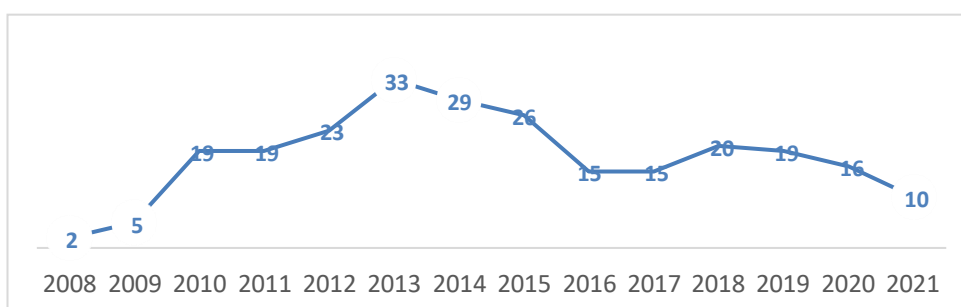
	Dil kursu	15
Bakalavr (Kollec)	Humanitar və sosial elmlər	11
	Mühəndislik	21
	Təbiət elmləri	8
	İncəsənət və idman	1
Magistratura	Humanitar və sosial elmlər	18
	Mühəndislik	1
Doktorantura	Humanitar və sosial elmlər	4
	Mühəndislik	1
Digər kurslar		4
Toplam		84

Koreya universitetlərinin xarici universitetlərlə beynəlxalq mübadilələri günü-gündən artsa da, tələbələr, əsasən, Amerika, Çin, Avstraliya və Yaponiya kimi ölkələrə meyillidirlər.

² Bu hissə Təhsil Nazirliyinin "2021-ci ildə ali təhsil müəssisələri və universitetlər üzrə xarici tələbələrin cari vəziyyəti" haqqında məlumatlar əsasında hazırlanıb.

Bakalavr, magistratura və doktoranturaya birlikdə nəzər salsaq, koreyalı tələbələrin sayının çox olduğu regionlar Şimali Amerika > Asiya > Avropa > Okeaniya > Afrika > Mərkəzi və Cənubi Amerika sıralanmasında olduğu kimidir. Dil və digər təhsil məqsədləri üçün xaricdə təhsil alanlar da daxil olmaqla, koreyalı tələbələrin əksəriyyəti – təxminən 73%-i Şimali Amerika və Asiyada cəmləşib. Təhsil Nazirliyinin təqdim etdiyi statistik məlumatlara əsasən, 2008-2021-ci illər ərzində Azərbaycanda təhsil alan koreyalı tələbələrin cari vəziyyəti ilə aşağıda göstərilən Qrafik 1 vasitəsi ilə tanış ola bilərsiniz. 2021-ci ilin statistik məlumatlarına əsasən Azərbaycanda təhsil alan koreyalı tələbələrin hazırkı vəziyyətinə nəzər salsaq, 4 dil kursu və 6 bakalavr tələbəsi, yəni ümumilikdə 10 tələbə var. Digər ölkələrlə müqayisədə tələbə mübadiləsi aşağı olsa da, iki ölkə arasında müxtəlif siyasi dəstəklər vasitəsilə dövlət təqaüd proqramları və ya universitetlərarası mübadilə və əməkdaşlıq artıqca, tələbə mübadiləsinin də tədricən artacağı gözlənilir.

Qrafik 1. Azərbaycandakı koreyalı tələbələrin cari vəziyyəti (Təhsil Nazirliyi, 2021)

Koreya ilə Azərbaycan arasında əlaqələr siyasət, iqtisadiyyat, cəmiyyət, mədəniyyət və təhsil sahələrində müxtəlif mübadilə və sazişlər vasitəsilə inkişaf edir və buna görə də hər iki ölkənin dil və mədəni imkanlarına əsaslanmaqla daha makroskopik baxımdan peşəkar, istedadlı şəxsləri inkişaf etdirmək lazımdır. Azərbaycan iqtisadi liberallaşma yolu ilə sürətli iqtisadi artım nümayiş etdirir və resurs diplomatiyasının, tikinti biznesinin genişləndirilməsi ilə Azərbaycan dilinə tələbat get-gedə artır. Koreyanın tikinti və inşaat sektoruzrə bir sıra şirkətləri artıq Azərbaycana daxil olub. Azərbaycan vasitəsilə Türkiyə, Orta Asiya və İrana daxil olmaq istəyən şirkət və ya qurumlarda, eləcə də Koreyanın yeni şimal siyasəti ilə bağlı müxtəlif sahələrdə peşəkar beynəlxalq və regional ekspertlərə ehtiyac var. Bu baxımdan universitetlərarası və iki ölkə arasında fəal akademik mübadilə fəaliyyətləri vasitəsilə mükəmməl mütəxəssis qüvvəsi yetişdirilə və Asiya və Qafqaz regionunda daha sıx əməkdaşlıq əlaqələri yaradıla bilər.

“Xüsusi xarici dillərin tədrisinin təşviqi” layihəsi və xarici dil təhsili. Koreyada xarici dil təhsili siyasəti ilə əlaqədar olaraq 2016-cı ildə qanun qəbul edilmişdir və bu qanun əsasında dəstəklənən “Xüsusi xarici dillərin tədrisinin təşviqi (Critical Foreign Languages Education Promotion)” adlı layihə mövcuddur.

“Xüsusi xarici dil (CFL, Critical Foreign Languages)” dedikdə ölkənin inkişafı üçün strateji olaraq ehtiyac duyulan və prezident tərəfindən təyin olunan dillər nəzərdə tutulur. Toplamda 53³ belə dil vardır.

Bu layihənin həyata keçirilməsinin əsas səbəblərindən biri Koreyanın strateji regionlara çıxışına və mübadiləyə hazırlıqlı olması üçün peşəkarlara olan tələbatı artırmaq, eləcə də strateji ölkə ilə bağlı məlumatların genişləndirilməsidir. Bu məqsədlə gənclərin işsizlik problemini həll etmək üçün xarici ölkələrdə məşğulluq və startap kimi yeni iş yerlərinin yaradılmasına ehtiyac var.

ABŞ-da federal hökumət və peşəkar təhsil müəssisələri amerikalıların dil təhsili üçün milli təşəbbüs olan “Language Flagship” proqramı vasitəsilə xüsusi xarici dillərdə qlobal mütəxəssislər yetişdirirlər. Bir çox universitetlər bu proqramlar şəbəkəsindən istifadə etməklə xüsusi xarici dillərdə qlobal mütəxəssislərin gələcək nəslini inkişaf etdirməyi qarşılarına məqsəd qoyublar.

³18 Avropa dili, 7 Avrasiya dili (Azərbaycan dili Avrasiya dili kateqoriyasına aiddir), 14 Hind-ASEAN dili, 12 Yaxın Şərq- Afrika dili və 2 Latın Amerika dilinə bölünür.

Koreyada 2017-ci ildən 2021-ci ilədək ilk beşillikdə “Xüsusi xarici dillərin tədrisinin təşviqi” layihəsi 15 dili əhatə etdi.

2022-ci ildən etibarən isə ikinci bir layihəyə başlanılıb. Həmin layihəyə 5⁴ yeni dil əlavə olunub və beləliklə, dillərin sayı 20-yə çatıb. Bu xarici dillərin təşviqinə hər zaman müəyyən dəstəklərlərin verilir. Hər bir dildə təcrübəsi olan xarici dil mütəxəssislərini yetişdirmək üçün təqaüdlər ayrılır, bakalavr, magistratura, doktorantura pillələri proqramlarına müxtəlif dəstəklər edilir. Bundan əlavə, tədris materialları, qiymətləndirmə sualları, “K-MOOC” kimi onlayn əlavə təhsil məzmunlarının hazırlanması və s. tədqiqat layihələri vasitəsilə təhsil əsasının yaradılmasına kömək edilir. Onlar təkcə əlaqədar fakültələrin tələbələrinə deyil, ictimaiyyətə də pulsuz təqdim olunur və bütün bunlar təhsil imkanlarını genişləndirir.

Azərbaycan dili hələ rəsmi olaraq hədəf dil kimi seçilməyib. Ancaq ilkin mərhələdə seçilən türkcəyə yaxın dil olduğundan layihədən kiçik dəstək alır və gələcəkdə hədəf dillərdən olacağı gözlənilir. Məsələn, layihənin ilkin mərhələsində hədəf dil olaraq seçilən tay dilinə yaxın dil olaraq seçilmiş laos dili 2022-ci ildə layihənin ikinci mərhələsində yeni hədəf dil olaraq seçilmişdir. Hazırda tədris materiallarının hazırlanması, tələbələr üçün təqaüdlərin verilməsi, müxtəlif təhsil proqramlarının yaradılması kimi fəaliyyətlər sayəsində dövlət dəstəyinin əhatə dairəsidaha da genişləndirilib.

Azərbaycan ilə iqtisadi, sosial və mədəni mübadilə baxımından ticarətin miqyası, iqtisadi göstəricilər və əməkdaşlıq sahələrində inkişaf artdığına görə və türkcəyə yaxın dil olduğundan ikinci mərhələdə də fakültə və ya adi insanlar üçün nəzərdə tutulmuş dil proqramları üzrə dəstəklər davamlı şəkildə artırılmalıdır. Onun əsas dil olması üçün dəstək lazım olduğunu insanlara xatırlatmağa daim ehtiyac var.

Təklif. Koreyada dövlət sektoru, özəl sektor, təhsil sektoru kimi müxtəlif sahələrdə türk dilinə tələbat durmadan artır və infrastruktur və tikinti layihələrinin genişlənməsi ilə Azərbaycan dilinə də tələbat günü-gündən artır. Milli mübadilə və əməkdaşlıq istər-istəməz qarşılıqlı anlaşma və strateji yanaşmalar üçün hər bir ölkənin düşüncə və mədəniyyətini dərk etmək üçün əsas olan dil təhsilinin zəruriliyini artırır.

Nəticə. 2021-ci ilin aprel ayında “Xüsusi xarici dillər şəbəkəsi”nin yaradılması və mübadilənin həyata keçirilməsi üçün 12 ölkə səfirinin iştirak etdiyi CFL Səfirlər Forumu keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Koreyadakı səfiri Rəmzi Teymurov da qeyd etdiyi Forumda qatılmış və Azərbaycan haqqında, hər iki ölkə arasındakı mübadilələr və s. barədə məlumatlar vermişdir. Dil və mədəniyyət əsaslanan təhsil sahəsində əməkdaşlıq təkcə insan mübadiləsi demək deyil, bu həm də müxtəlif fundamental və tətbiqi sahələrdə tədqiqat mübadiləsinə və bir sıra sahələrdə texniki əməkdaşlığa səbəb ola bilər.

Azərbaycan və Koreya arasında iqtisadi və mədəni mübadilələrin sürətlə genişlənməsi sayəsində gələcəkdə də təhsil sahəsində əməkdaşlığa fəal dəstəyin olacağına, həmçinin digər sahələrdə də tədqiqat və əməkdaşlığın artacağına ümid edirəm.

Referans

1. 외교부 (2019) 아제르바이잔개황, 외교부유럽국중유럽과
2. 교육통계서비스 <http://kess.kedi.re.kr>
3. 교육부, 국외(유학)교육통계자료
4. <https://www.moe.go.kr/boardCnts/view.do?boardID=350&boardSeq=90124&lev=0&se>

archType=null&statusYN=W&page=1&s=moe&m=0309&opType=N

5. 한국국제교류재단통계센터 <https://www.kf.or.kr/koreanstudies/koreaStudiesMap.do>
6. 한국외국어대학교터키아제르바이잔어과 turkazeri.hufs.ac.kr
7. 한국외국어대학교특수외국어교육진흥원 cfl.ac.kr
8. 특수외국어교육진흥사업 cfl.niied.go.kr

⁴(2022-2026)2-ci mərhələdə seçilmiş 5 hədəf dil: holland, laos, isveç, italyan, qazax.